

החידון נערך על ידי ח, כהן לזיכוי הרבים

א', ב', על הפרשה
פרשת וישב

א מה ראה יוסף בחלום
כי קמה וגם ניצבה - במקום?

ב כשאת יוסף - אחיו ראוהו
מה מרחוק הם כינוהו?

ג מה שלח לאשה - יהודה
כדי לקחת הערבון מידה?

ד את מצות אביו - לקיים רצה
את אחיו חיפש והיכן מצא?

ה כיצד הגיבו ואמרו אחיו
כששמעו את חלומותיו?

ו מה יוסף בצדקתו עשה
כשאשת פוטיפר אותו תפסה?

ז איך קראו לתאום השני
שעל ידו היה קשור השני?

ח איזה ערבון יהודה נתן
לתמר כלתו שיהיה לסימן?

ט מה אמר יעקב כאשר גילה
שכתונת יוסף בדם טבולה?

י מי פנה לאחיו בעצה
כי נהרוג את אחינו - מה בצע?

כ מה עשה יעקב ליוסף בנו
כי מכל בניו אותו אהבו?

ל מה אמר יעקב ליוסף - כששלחו מלפניו
לראות בשדה את שלום בניו?

מ מי חטא בכוס של מלכו
ולבית הסוהר לכן השליכו?

נ קמו כל בניו ובנותיו
ומה ניסו - לעשות לפניו?

ס מה ראה שר האופים בחלומו
ששלשה מהם מונחים על ראשו?

ע בכמה כסף מכרו האחים
את יוסף אחיהם, לסוחרים?

פ כשהגיעו למצרים מכרו שוב
את יוסף לעבד, בבית שר חשוב?

צ תמר על הדרך ישבה
ובצניעות - במה התכסתה?

ק מה עשתה המיילדת
כשיצאה ידו של הילד?

ר מי הרגיש אחריות - כבכור
והציע להשליך את יוסף לבור?

ש בחלום השני יוסף ראה
כי היא - לו משתחוה?

ת מה עשה פרעה כשהקפיד
על האופה שמעל בתפקיד?

לְעִילּוּי נִשְׁמַת אבי מורי
הר"ר **אהרן בן ר' יעקב**
זצ"ל הכ"מ

א] "וַיְמָאֵן וַיֹּאמֶר אֶל אֵשֶׁת אֲדֹנָיו". מביא המדרש רבה מה הוא אמר לה? "אָמַר לָהּ לְמוּד הוּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהֵיוֹת בּוֹחֵר מֻאָהוּבֵי בֵּית אַבָּא לְעוֹלָה, לְאַבְרָהָם קַח נָא אֶת בִּנְךָ, אֶשְׁמַע לִיךְ וְשָׁמָּא **אֶבְחַר לְעוֹלָה וְאֶפָּסֵל מִן הַקָּרְבָּנוֹ".**
והדברים מבהילים יוסף נמצא במצרים הרחק מכל מקור של קדושה... לבד... לבד... במקום סחי וזוהמה, אבל הוא הראש שלו נמצא **בשמי מרומים**, הוא מרגיש **'קרבן עולה'**, וכמובן שהוא שומר על עצמו מכל מום רוחני, ורק מחכה **'לקריאת קודש'** מהקב"ה לעלות לעקידה לעולה...

ושמעתי בשם הצדיק ר' אשר פריינד זצ"ל לבאר מאיפה היה ליוסף את הכח לעמוד כנגד כל הלחץ של אשתו של פוטיפר, **ולמאן? כי יש בפרשה עוד "וימאן"**, "וַיַּקְמוּ כָּל בָּנָיו וְכָל בְּנֹתָיו לְנַחֲמוֹ **וַיְמָאֵן** לְהִתְנַחֵם וַיֹּאמֶר כִּי אֵרֵד אֶל בְּנִי אָבֵל שְׁאֹלָה וַיֵּבְךְּ אֹתוֹ אָבִיו", שכל משפחתו של יעקב באים לנחם את יעקב על הסתלקותו כביכול של יוסף, והוא ממאן להתנחם, הוא לא יכול לשכוח את יוסף הבן שלו, דעתו ונפשו קשורה ביוסף, **החיבור הנפשי הזה בין האב לבן** זה מה שנתן את התעצומות רוח ליוסף **למאן לעבירה.**

ב] "וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב, אֶלָּה תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף".(יט, יז)

אומר רש"י: יעקב כשראה כל האלופים הכתובים למעלה בפרשת וישלח, תמה ואמר, מי יכול לכבוש את כולן, מה כתיב למטה, אלה **תולדות יעקב יוסף**, וכתיב והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש, ניצוץ יוצא מיוסף שמכלה **ושורף את כולם.**

וזה הוא לימוד גדול שהרבה פעמים לאדם נראה שקמים עליו כל מיני קשיים או מציקים שהוא מרגיש שהם מאיימים עליו ומונעים את יכולתו להתגבר עליהם ולנצחם, **נזכור היטב** – כי רק בעיני בשר זה נראה כך, **אבל כלפי האמת זה כלום.**
וזה מזכיר את הפירוש הנפלא על הפסוק בקהלת (ט, יד-טו) "עִיר קְטַנָּה וַאֲנָשִׁים בָּהּ מְעָט וּבָא אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל יצר הרע וְסָבַב אֹתָהּ וּבָנָה עָלֶיהָ **מְצוֹדִים גְּדֹלִים** וּמָצָא בָהּ אִישׁ מִסְכֵּן חָכָם **וּמִלַּט הוּא אֶת הָעִיר בְּחָכְמָתוֹ**".
לכאורה זה סיפור נפלא ונחמד ותו לא, שהרי מה תועלת יש לנו מהידיעה שהיה חכם כזה שמילט את העיר בחכמתו אם איננו יודעים מהי החכמה הגדולה שעל ידה הוא מילט את העיר?
והתשובה תתבאר ע"י מעשה שהיה: בסוף מלחמת העולם האמריקאים רצו לנצח את היפנים ולא הצליחו בשום אופן, צבא אמריקה שלחו מטוסי ריגול שיחוגו סביב הגבולות ויחפשו איזה פרצה, המטוסים חזרו וסיפרו שסביב המדינה בגבולותיה מוצבים דיוויזיות שלמות של טנקים וחיל רגלי וכל מיני מכונות הריגה לאלפים ורבבות, הרמטכ"ל האמריקאי כבר חישב להרים ידים, אבל אז הגיע עדכון ממרגל רגלי שנכון שיש דיוויזיות שלמות אבל הכל זה **בובות מנופחות...**
וכן אומרים בתפילות ימים נוראים "וכל הרשעה כולה כעשן תכלה" שהכל זהו סתם מסך עשן בלי שום משהו אמיתי מאחורי זה וברגע אחד הכל כלה כעשן.
> **וזהו מה שלימד החכם** המסכן שזהו היצר הטוב את בני העיר: אל תתרגשו, זה **הכל מנופח** הם נראים אלופים, אוי וי, איזה **פ ח ד**, אבל זה הכל דמה, והיה **בית יעקב אש**, תבעיר בעצמך את אש התורה, **תסתער ותנצח...** **גליון הישיבישער חומש להגרח"ב נבנצאל שליט"א**

ג] "וַיְהִי ה' אֶת יוֹסֵף וַיְהִי אִישׁ מַצְלִיחַ וַיְרִא אֲדֹנָיו כִּי ה' אִתּוֹ וְכֹל אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה ה' מַצְלִיחַ בְּיָדוֹ", **(לט, ב, ג)**

אומר רש"י: כי ה' אתו. שם שמים שגור בפיו: ובפסוק כא] וַיְהִי ה' אֶת יוֹסֵף וַיֵּט אֵלָיו חָסֶד וַיִּתֵּן חִנּוֹ בְּעֵינֵי שַׂר בֵּית הַסֹּהַר: {כג} אֵין שַׂר בֵּית הַסֹּהַר רֹאֶה אֶת כָּל מְאוּמָה בְּיָדוֹ בַּאֲשֶׁר ה' אִתּוֹ וַאֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה ה' מַצְלִיחַ" אומר רש"י: - באשר ה' אתו. **בשביל שה' אתו**:

רש"י מגלה לנו מה היה הסוד של יוסף, שזכה שה' היה אתו >>> "**שם שמים שגור בפיו**", שהוא כל הזמן היה מזכיר שם שמים, > הזכרת שם שמים פירושה חיבור ודבקות עם השכינה, והתקיים בו "בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת שְׁמִי **אָבוֹא אֵלֶיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ**" **שהקב"ה בא אליו, היה אתו ובירך אותו, שכל מה שהוא יעשה יצליח, וחינו יהיה נתון בלב כל רואיו.**

וכן מובא במד"ר פרשת וישב: רַבָּנָן אָמְרֵי (בראשית לט, ג): וַיַּרְא אֲדֹנָיו כִּי ה' אִתּוֹ... **רַב הוּנָא בְּשֵׁם רַב אֲחָא אָמַר מְלַחֵשׁ וְנִכְנַס מְלַחֵשׁ וְיוֹצֵא,** הֲוָה אָמַר לֵיהּ מְזוֹג רוֹתְחִין, וְהֵיוּ רוֹתְחִין, פּוֹשְׁרִין, וְהֵיוּ פּוֹשְׁרִין. אָמַר מַה יּוֹסֵף תֶּבֶן לְעֻפָּרִים אַתָּה מַכְנִיס, קְדָרִים בִּכְפַר חֲנִינָא. גְּזָזִין בְּדַמֶּשֶׂק. חֲרָשִׁין בְּמִצְרַיִם, בַּאֲתַר דַּחֲרָשִׁין חֲרִישִׁין, **עַד הֵיכָן, אָמַר רַבִּי חִיָּא עַד שֶׁרָאָה שְׁכִינָה עוֹמֶדֶת עַל גַּבָּיו. הֲדָא הוּא דִכְתִיב: וַיַּרְא אֲדֹנָיו כִּי ה' אִתּוֹ.**

ושמעתי מהמשגיח של ישיבת מיר ברכפלד הגה"צ ר' ראובן הכסטר שליט"א מה הוא היה מלחש? רבוש"ע, שאני ימצא חן בעיני אדוני, שהקפה יהיה רותח, יהיה פושר, ושאני יצליח בכל מעשה ידי, וכך על כל דבר שהוא היה הולך לעשות היה מדבר על זה עם הרבוש"ע ומבקש סייעתא דשמיא, ואיך שהוא היה מבקש שיהיה רותח, מיד היה נהיה רותח, ועל זה פוטיפר שאל אותו: מה אתה עושה לי פה כישופים, תבן לעפרים אתה מכניס, עד שהוא קלט ששכינה עמו, **שהוא כל הזמן מדבר עם השכינה...**
וזה ממש לא יאומן, גוי במצרים מקום ערוות הארץ רואה שכינה, זאת אומרת שיוסף כל כך היה שגור שם שמים בפיו, עד כדי שהוא התקדש באופן מבהיל ממש שהיה משפיע קדושה על כל סובביו גם במצרים הטמאה...

רואים מפה מה הוא העניין הגדול והנורא של הזכרת שם שמים, שגורם שהשכינה עומדת על גביו, וה' אתו, וכל מה שהוא עושה מצליח.
וידוע הסיפור מהרב הקדוש ר' משה גאלנטי זי"ל משרפי וחכמי צפת בתקופת האר"י ז"ל שהיה בשכונתו שייך ערבי שכל מה שהיה מברך היה מתקיים, וזה היה לפלא בעיניו שאדם ערבי כך יזכה שכל ברכותיו יתקיימו, והוא ביקש ממנו שיגלה לו את סודו והוא לא הסכים, והוא הפציר בו מאד עד שהשייך נענה לו, אבל הוא אמר לו שהוא יצטרך לעשות לזה הכנה רבה בשביל שהוא יוכל לגלות לו את סודו הגדול, והר' משה הסכים על כל מה שהוא יאמר לו, ואז הוא אמר לו שיקדש עצמו ויצום ויטבול גופו בנהר, ולאחר מכן הוא לקח אותו לבית מפואר והכניס אותו לחדר לפנים חדר, עד שהכניסו לחדר מפואר בכל מיני פאר והדר עם כל מיני שכיות חמדה, ובמרכז החדר יש שם פרוכת מפוארת והשייך הערבי אומר לו להשתחוות לפני הפרוכת, הרה"ק ר' משה פחד שאולי מאחורי הפרוכת יש שם איזה פסל או כוחות טומאה וכדו', ואז הערבי מזיז את הפרוכת ומה הוא רואה מולו **את השם הקדוש "יוד קי ואו קי"**, והשייך אומר לו **לשם הקדוש הזה אני משתחווה מתפלל ונענה...**

וכשאנו שומעים את הסיפור הנורא והמופלא הזה ישר אנו מתמיהים, הרי לנו בכל בית כנסת יש את השם הקדוש והנורא הזה, ואנו גם כל הזמן מזכירים אותו אז למה גם אנו לא נענים כך **כמו אותו שייך ערבי שנענה בברכותיו?!?!**

והביאור הוא: על פי הפסוק "ה' צילך" שה' הוא כביכול כמו **הצל שלך...** כמה שאתה פותח לו, **ה' גם כן פותח כנגדך**, אתה נותן לו את כל הלב שלך, **גם הוא כביכול נותן לך את כל הלב שלו**, אתה נותן קצת **תקבל קצת...** > הערבי הזה נתן את כל כולו לה' צם השתחווה טבל גופו בנהר לפני שניגש לשם הקדוש והנורא, אז ה' גם פתח לו את כל השערים עד כדי שברכותיו היו מתקיימות, אנחנו מזכירים את שם ה' תוך כדי תפילה בלא שנשים אל ליבנו שעכשיו אנו מזכירים את השם הקדוש והנורא, **אז בהתאם לכך גם אנו נענים...**
וצריך לדעת שפעם **זה היה השפה** שכל הזמן היו מזכירים שם ה', **וכמו שרואים אצל בועז** שהיו מברכים אחד את השני בשם ה', **וכמו שמובא במשנה בברכות** פרק ט' משנה ה': "**וְהִתְקִינוּ,** שֶׁיִּהֵא אָדָם שׁוֹאֵל אֶת שְׁלוֹם חֲבֵרוֹ בַּשֵּׁם, שֶׁנֶּאֱמַר (רות ב) וְהִנֵּה בֹּעַז בָּא מִבֵּית לֶחֶם, וַיֹּאמֶר לַקּוֹצְרִים ה' עִמָּכֶם, וַיֹּאמְרוּ לוֹ, יְבָרֶכְךָ ה', וְאוֹמֵר: ה' עִמְּךָ גִּבּוֹר הֶחָיִל", **ובמשך הדורות** הפסיקו עם זה בשביל שלא יהיה ח"ו זול להזכיר שם שמים, אבל וודאי כשמזכירים שם שמים בהתרגשות וברצינות דבקים בו יתברך, **וכשדבקים בו הוא משפיע ונותן את כל השפע.**
ומובא בספרים הקדושים שזהו ג"כ הצורה והאופן לקבל את השפע מידו על ידי שאנו פונים אליו **בשמו יתברך**, וכמו שכתוב "בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר **אַזְכִּיר אֶת שְׁמִי** אָבוֹא אֵלֶיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ", שזהו הצורה לבוא בתפילה לפניו על ידי שאנו מזכירים ופונים אליו בשמו יתברך, **ויתכן עצה** שלפני שאדם מתחיל להתפלל על ענייניו, שיזכיר קודם פסוקי תחינה שיש שם ה' ולאחר מכן ימשיך לבקש כל מה שהוא רוצה, ועל הכל יחול שם ה' כי הרי כבר הזכיר את שם ה'. **(הדברים נכתבו בהשראת שיחותיו המרוממות של מו"ר הגאון ר' אברהם אוחנה שליט"א)**

ד] "וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָטָאוּ מַשְׁקֵה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְהָאֹפֶה לַאדֹנֵיהֶם לְמֶלֶךְ מִצְרָיִם" **(מ, א)**
אומר רש"י: אחר הדברים האלה. לפי שהרגילה אותה ארורה את הצדיק בפי כולם לדבר בו בגנותו, הביא להם הקב"ה סורחנם של אלו, שיפנו אליהם ולא אליו, ועוד שתבוא הרווחה לצדיק על ידיהם.
רואים מפה סדר הנהגת ה' עם אהוביו, שכשהוא רוצה להיטיב עמם, ברגע אחד הוא משנה את **כל הכותרות והנייעס במציריים**, הוא גורם טעות לשני שרים, הם נכנסים לכלא, והציבור מתחיל **לנייעס** עליהם, ושוכח מהסיפור הקודם, **וכן** שעל ידי זה שהם היו בכלא, יוסף יצא מבית האסורים למלוך על ידי פתרון חלומותיהם.
וכן, דברים כאלו קורים גם בזמנינו, קראתי סיפור על בחור ישיבה שהיה צריך השתלת כליה ונסע למרכז ההשתלות בבלגיה, ואמרו לו שהוא מספר שלושים וחמש בתור, כך שיכול לעבור הרבה זמן עד שיגיע תורו לקבל כליה, אבל "**עצת ה' היא תקום**" לא עובר זמן רב והנה הוא מקבל טלפון שאם הוא באיזור יש כליה מוכנה בשבילו, הוא מיהר כמובן להגיע ועבר את ההשתלה בהצלחה רבה, **ולשאלתו** מה קרה שכל כך מהר הגיע תורו, אמרו לו שבאותו זמן נהיה בכל אירופה סערות נוראיות שהיו צריכים לקרקע את כל שדות התעופה, בכל אירופה לא היו טיסות כלל וכלל עקב הסכנה למטוסים באוויר, ובדיוק אז הגיע תרומה של כליה, התקשרנו לכל העומדים לפניך בתור, ועקב שלא היה שום טיסה זמינה הם לא יכלו להגיע, **וממילא הגיע תורך...**
נמצאנו למדים מה הקב"ה עושה בשביל אהוביו, הוא משבית את כל שדות התעופה באירופה שפירושה היא עצירת כמעט כל הסחר העולמי שהרי כל העולם קשור אחד בשני בעסקים פגישות תובלות וכו', וכו', הכל נעצר, למה? **כי יש בחור ישיבה שצריך השתלת כליה!!!...**

yeedap@ajchiyad.org.il :מאת מערכת עמוד הדף היומי בכולל • תלמוד • תלמוד • תלמוד